

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА НАМАЛЯВАНЕ РИСКА ОТ ОБЛЪЧВАНЕ ОТ РАДОН 2023 – 2027 г.

Приетата Стратегия за намаляване на риска от облъчване от радон 2018-2027 г. очертава съгласувана рамка за определяне на приоритети за действие за намаляване на риска от облъчване от радон и подпомага изпълнението на мерките за тяхното осъществяване на национално, областно, общинско ниво. Планът за действие е разработен в изпълнение на Стратегията за намаляване на риска от облъчване от радон 2018-2027 г. Той е основен организационно-управленски инструмент за реализация на стратегията и представлява неразделна част от нея. Планът за действие отчита националния опит, както и оценките и препоръките на Европейския съюз в областта на намаляването на риска от облъчване от радон. С изпълнението на дейностите по Националния план за действие за намаляване риска от облъчване от радон 2023-2027 г. се цели намаляване и предотвратяване на риска от заболявания, свързани с радон, който е естествен източник на йонизиращо лъчение и има най-голям принос за вътрешното облъчване на населението.

Националният план съдържа действия за внедряване на приоритетите, посочени в стратегията, индикатори за проследяване, срокове за изпълнение, водещи отговорни институции и партньори, и източници на финансиране. За идентифициране на здравния риск и поради сложността и обхвата на проблема е необходимо обединяване на усилията на всички отговорни институции и активното им включване в дейностите за намаляване на риска от облъчване от радон за населението на Република България, което се очаква да доведе до снижаване на заболеваемостта и смъртността от рак на белия дроб.

За постигане на стратегическата цел за намаляване на облъчването от радон са поставени следните оперативни цели и приоритети за систематизирано и поетапно прилагане на дейностите:

1. Провеждане на интегрирана и системна национална политика, насочена към намаляване въздействието на радон, с цел превенция на риска за здравето.

- Анализ на прилагането на хармонизираното законодателство в областта на радиационната защита, строителните норми и условията на труд.

2. Създаване на рамка за управление и изпълнение на национални планове за действие с ясна структура, приоритети, отговорности, и последователни стъпки, за дългосрочно намаляване на облъчването с радон.

- Създаване със заповед на министъра на здравеопазването на Национален координационен съвет с участието на всички заинтересовани ведомства (МЗ, МРРБ, МТСП, МОН, НЦРРЗ, АЯР, ИАОС, представители на КАБ, КИИП, КСБ и др.) имащи отговорности за изпълнение на политиката по намаляване на облъчването от радон и утвърждаване на правила за работата му.
- Създаване със заповед на директора на РЗИ на областни координационни съвети за управление и координиране на дейностите за изпълнение на политиката по намаляване на облъчването от радон на регионално ниво, включващ всички заинтересовани страни (териториалните административни структури на МЗ,

МРРБ, МОСВ МОН и ИА ГИТ; представители на областната и общинските администрации; представители на териториалните структури на КАБ, КИИП, КСБ и др.), като се определи регионален координатор и правила за работата на съвета.

- Прилагане на адекватни методи за периодична оценка на ефективността на Националните планове за действие включително: оценка на изпълнението; анализ на ефективността на направените разходи и при необходимост актуализация на оценъчните критерии.

3. Събиране и систематизиране на информация за облъчването от радон в жилища, обществени сгради и работни места, чрез провеждането на национални проучвания и други систематизирани измервания.

- Изготвяне на методика за разработване и поддържане на националната база данни за измерванията на обемната активност на радон. Подобряване и поддържане в актуално състояние данните, чрез разширяване на систематизираната база данни от измервания.
- Използване на специфични показатели за идентифициране на зони с потенциално високи концентрации на радон въз основа на съществуващи карти, бази данни или информационни системи.
- Организиране и провеждане на национални проучвания (измервания) на обемната активност на радон в сгради с акцент върху измервания провеждани в жилища, обществени сгради и други.
- Провеждане на проучване на радон на работни места, където има вероятност нивата на обемната активност на радон да са високи.
- Проучвания на радон в почвен газ, газова пропускливост на почвата, радон във вода, строителни продукти, които могат да повлияят на обемната активност на радон в сгради и др.
- Проучвания за оценка на заболяемостта в дадена област и възможността им да се използват като ориентир за последващ анализ на резултатите от изпълнение на програми за намаляване на обемната активност на радон.

4. Ефективно изпълнение на изискванията на Наредба № РД-02-20-1 от 2019 г. за техническите изисквания към сградите за защита от радон (обн., ДВ, бр. 33 от 2019 г.)

- Обучение на проектантите и строителите.
- Създаване на система за предоставяне на детектори за оценка на ефективността на коригиращите действия за намаляване на обемната активност на радон

5. Подобряване на обществената осведоменост за здравния риск от радон и възможностите за редуцирането му.

- Прилагане на ключови послания на комуникационната стратегия, насочени към различни целеви групи.
- Информирание на заинтересованите страни и разработване на подходящи канали за комуникация за всяка от тях
- Сформиране и обучение на екипи за комуникация.
- Планиране на национални и регионални програми за комуникация.

- Оценка на постигнатото от приложената комуникационна стратегия.

6. Създаване на система за мониторинг на обемната активност на радон в обществени сгради и на работни места.

- Оценка на работните места съобразно тяхната специфика (при които е необходимо създаването на система за контрол; места с вероятни високи стойности на обемната активност на радон, където населението също има достъп; обществени сгради, и други), на база реални измервания.
- Поддържане на регистър на дейности, при които облъчването от радон на работни места не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита.

Пълният текст на Плана може да бъде намерен на следния електронен адрес:

<https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1607>

Координатор за област Бургас:

Д-р Николай Милтиядов

Началник на отдел РК, Д ОЗ

Тел. 056/807 117

056/807118